

6 Απριλίου 2023

Η πραγματικότητα του σταυρού στη ζωή μας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η πραγματικότητα του σταυρού στη ζωή μας

Σάββα Αλεξάνδρου

Ο άνθρωπος θα δικαιωθεί ή θα κατακριθεί, ανάλογα με το πόσο θεοπρεπώς και αξιοπρεπώς κράτησε σ' αυτή τη ζωή το Σταυρό του

Ο προπτωτικός άνθρωπος ήταν συνδεδεμένος υπαρκτικά και ουσιαστικά με το Θεό του, που είναι κατά τη θεολογία του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητή, «Φύσις μακαρία, απαθής και αγαθή». Γι' αυτό το λόγο και ήταν μακάριος και απαθής, εντελώς άσχετος με οτιδήποτε μπορούσε να του επιφέρει θλίψη ή πόνο.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, αποφαινεται χαρακτηριστικά: «Οι άνθρωποι, ώσπερ άγγελοι διητώντο εν τω παραδείσω». Οι άνθρωποι δηλαδή, ζούσαν αγγελική βιωτή μέσα στον παράδεισο. Με το προπατορικό αμάρτημα που κατά το μακαριστό Γέροντα Πατέρα Ιουστίνο Πόποβιτς δεν ήταν τίποτε άλλο παρά «η προσπάθεια του ανθρώπου να γίνει Θεός χωρίς Θεόν και εναντίον του Θεού», υπεισέρχεται στη ζωή του μεταπτωτικού ανθρώπου η τραγική πραγματικότητα του οντολογικού δυϊσμού, των παθών, των θλίψεων και τέλος αυτός ο ίδιος ο

θάνατος.

Ο άνθρωπος βιώνει πλέον μια άλλη πραγματικότητα, την πραγματικότητα του Σταυρού. Ο Μέγας Βασίλειος, επισημαίνοντας αυτή την πραγματικότητα, θα πει χαρακτηριστικά: «Μηδενός των ανθρώπων ο βίος όλος μακάριος εστίν. Το γαρ διά παντός ευ πράττειν, μόνον Θεού εστίν». Δηλαδή, κανενός πλέον ανθρώπου η ζωή δεν είναι ταυτόσημη με τη διαρκή χαρά και την ευτυχία, αλλά μάλλον είναι ζυμωμένη με τον πόνο και τις θλίψεις. Μόνο ο Θεός, όντας απαθής, βιώνει μια κατάσταση διαρκούς χαράς και μακαριότητας.

Η πραγματικότητα του Σταυρού στην Ορθόδοξη Πατερική Θεολογία μας, έχει διάφορες πτυχές. Πρώτη πτυχή της είναι ο πόνος: σωματικός και ψυχικός. Ο πόνος μπορεί να προέρχεται από πλείστες όσες αιτίες. Αρρώστιες, βίωση της απόρριψης, της αχαριστίας, της κακής συμπεριφοράς, της μοναξιάς κλπ. Είναι γεγονός πως στις μέρες μας, πλήθυναν οι περιπτώσεις ανθρώπων που υποφέρουν από ανίατες αρρώστιες, κάθε λογής. Επιπρόσθετα, παρατηρείται μια έξαρση των ψυχικών νοσημάτων, με αποτέλεσμα να γίνεται λόγος για έφηβους ακόμη και για παιδιά με έντονα ψυχολογικά προβλήματα, που προκύπτουν από το σύγχρονο τρόπο ζωής, που έχει να κάνει με τον ανταγωνισμό και τον παραγκωνισμό του ανθρωπίνου προσώπου. Και στις δύο περιπτώσεις ο Σταυρός της ασθένειας (σωματικής και ψυχικής), γίνεται κατά την Πατερική Θεολογία, «Παιδεία ομολογουμένη». Έτσι λοιπόν ο άνθρωπος που δέχεται το Σταυρό του πόνου και στις δύο όψεις του, θεοπρεπώς και αξιοπρεπώς λογίζεται κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας μιμητής Χριστού.

Λέει κάπου χαρακτηριστικά ένας μεγάλος Πατέρας της Εκκλησίας μας, ο Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος: «Σκοπήσωμεν, πώς τον θεόν δοξάσωμεν. Δοξάζεται δε Ούτος δια του Σταυρού, ήτοι δια του πόνου, των θλίψεων, των ασθενειών. Εάν γαρ ταύτα πάντα εν υπομονή πολλή υποφέρωμεν, τα του Χριστού παθήματα μιμούμεθα και ούτω γινόμεθα Υιοί Θεού χάριτι και συγκληρονόμοι Χριστού». Ας δούμε δηλαδή πώς δοξάζεται ο Θεός. Δοξάζεται με το Σταυρό, δηλαδή τον πόνο, τις θλίψεις, τις αρρώστιες. Αν λοιπόν δεχτούμε αυτού του είδους το Σταυρό με υπομονή, τότε γινόμαστε μέτοχοι των παθών του Χριστού, είμαστε παιδιά του Θεού κατά χάρη και συγκληρονόμοι Χριστού.

Οι Χριστιανοί δεν χαίρονται ασφαλώς στις αρρώστιες και στον πόνο, αλλά και από την άλλη δεν απελπίζονται, γιατί γνωρίζουν πολύ καλά τη θέση του Μεγάλου Αθανασίου πως: «Εκ του συσταυρωθήναι εστίν, το συμβασιλεύσαι και συνδοξασθήναι».

Ο Ιώβ προβάλλεται στην Παλαιά Διαθήκη, σαν το πρόσωπο εκείνο που βίωσε στον

ύψιστο βαθμό, τον ψυχικό και σωματικό πόνο. Λέει λοιπόν γι' αυτόν ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ότι δεν ήταν τόσο σπουδαίος, όταν ήταν ενάρετος και απείχε από κάθε κακό, αλλά πραγματικά σπουδαίος και αληθινά μεγάλος και φιλόσοφος, ήταν ακριβώς όταν κρατούσε το Σταυρό του πόνου (ψυχικού και σωματικού) θεοπρεπώς και αξιοπρεπώς: «Ουκ ην ούτω λαμπρός, ότε απείχε από παντός κακού, αλλά ότε εν ταις θλίψεσιν υπέμεινεν, τότε φιλόσοφος ην». Εξ άλλου, άλλη διάσταση του Σταυρού, κατά τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά είναι και «το Σταυρώσαι την σάρκα συν τοις παθήμασιν και ταις επιθυμίαις». Σταυρός δηλαδή είναι, και το να προσπαθεί ο άνθρωπος να δαμάσει τα πάθη και τις κακές επιθυμίες ή συνήθειες του. Αν ρίξει κανείς μια ματιά στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, τότε θα διαπιστώσει το πόσο μεγάλο Σταυρό σηκώνουν τα παιδιά εκείνα, που αγωνίζονται για να απεξαρτηθούν από τις ναρκωτικές ουσίες, τον αλκοολισμό ή άλλα πάθη. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο επιβάλλεται ώστε οι υπόλοιποι γύρω τους (οικογένεια, πολιτεία, Εκκλησία) να τους συμπαρασταθούν με αγάπη και στοργή και όχι ασφαλώς να τους περιθωριοποιήσουν ή να τους απορρίψουν.

Επιπρόσθετα σαν Σταυρός θα μπορούσε να λογιστεί και ο εργασιακός χώρος ενός ανθρώπου, όταν σ' αυτόν βιώνει τη μονοτονία, την πίεση ή την κακή συμπεριφορά των ανωτέρων του.

Οικονομία

Τέλος, μια άλλη πραγματικότητα του Σταυρού στη ζωή μας, είναι και η οικονομική στενότητα που βιώνει ένας άνθρωπος, που μπορεί να έχει πολυμελή οικογένεια ή άλλες οικονομικές ανάγκες, που με πολλή δυσκολία καλύπτονται από το μισθό του. Σε τούτο το είδος του Σταυρού, ο Μέγας Αθανάσιος συστήνει στον άνθρωπο που υποφέρει, υπομονή, τον παρηγορεί δε με τη θέση πως «Ο έχων την ανάπαυσαν εν τω κόσμω τούτω, την αιωνίαν ανάπαυσιν, μη ελπιζέτω μηδέ αναμενέτω ευρείν». Αυτός δηλαδή που σ' αυτή την ζωή του έρχονται όλα βολικά και είναι πλήρως αναπαυμένος, την ουράνια και αιώνια ανάπαυση να την ξεχάσει και να την διαγράψει.

Θα λέγαμε λοιπόν σαν κατακλείδα, πως η πραγματικότητα του Σταυρού συμφαίνεται με τη Σωτηρία ή την καταδίκη του ανθρώπου, αφού κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας, ο άνθρωπος θα δικαιωθεί ή θα κατακριθεί, ανάλογα με το πόσο θεοπρεπώς και αξιοπρεπώς κράτησε σ' αυτή τη ζωή το Σταυρό του.